…Йому приречена смерть, це факт і божа воля.

І. Ле.

Приречений — це той, якому загрожує неминуча загибель, адже приреченість — як наслання, невідворотна, невблаганна доля.

Простіше, фатум.

Рокованість.

Хоча, як по вищому рахунку хто з землян, із хомо сапієнсів не рокований на сумний кінець? Безсмертних і, отже, вічних в роду людському немає. Принаймні, досі таких не водилося.

Але чи завжди приречення буває… приреченим?

Себто, невідворотнім фактом, фатумом, рокованістю?

Завжди, але…

Але доля завжди посилає приреченому — вона справедлива — шанс.

Кому один, кому й кілька.

Треба лише не проігнорувати посланий шанс і використати його — тут уже все залежить від приреченого.

Але несправедливість полягає в тому, що декому цей фатум випадає надто рано. На самому, трапляється, початку. На стрімкому злеті. Чи в розквіті — для митців — творчої спромоги.

Як от і Володимирові Ч. приречення випало на самісінькому злеті, ще коли він і достатньої висоти не встиг набрати.

"У кожного своя доля і свій шлях широкий" — Т. Шевченко.

У Володимира Ч. була своя доля, і свій шлях. Який тільки-но почався.

Але слався перед ним гінко і широко.

А доля… Доля була просто завидною. Декого з його однокурсників аж завидки брали. (Завидники у нас ще ніколи не переводилися).

Це ж треба! Ледь закінчивши театральний інститут, він став знаменитістю. Чи не на всю країну. Таланти з нього били фейєрверками. Артистом він вважався від Бога. Сам — красунчик, живий, ексцентрично — пластичний, дотепний.

Голос — дарунок Божий.

А талант пародиста — особливий.

Міг співати будь-якими голосами (власне, будь-чиїми), пародіюючи будь-яку знаменитість — що жіночого роду, що чоловічого. І виходило в нього блискуче. Чи не краще — яскравіше й образніше — як у тих, кого він з естради дражнив.

Йому віщували велике майбутнє, якого в нього вже не було.

А на його концерти — вчорашнього студента — не можна було дістати квитків. Він встиг провести кілька сот виступів (дехто каже, що близько тисячі), тож носився по всій країні.

А звання та регалії мали посипатись на нього в майбутньому. У тому майбутньому, якого в нього вже не було.

А його ж вважали пестунчиком долі.

Мабуть, воно так і було.

Не відомо чи всім доля у критичних ситуаціях посилає шанс на спасіння, як невідомо чи до всіх доля буває милостивою та ще і рятівницею, але йому — це вже потім стане відомо, — вона послала не один шанс на порятунок, а цілих три. Гай-гай, як щедро! Рятуйся, спасайся, в світі ірреальному ти вже загинув. Але в реальному можна врятуватися.

Кажуть, що доля завжди посилає варіанти події, що відбудеться, посилає за принципом: підеш наліво — буде тобі те-то й те-то, а підеш направо — те-то й те-то... А ти вже сам вибирай куди тобі у який бік повернути. Що вибереш — така твоя доля.

У нього вже були придбані два квитки на літак Москва-Харків, де мав відбутися черговий його концерт.

Спершу він гадав злітати в Харків разом з дружиною — вона постійно супроводжувала його на концерти. Але того разу вона почувалася не зовсім добре, кашляла, очі червоні.

— Гаразд, — пожалів він дружину, — залишайся вдома, пий чай з калиною — малиною і сиди в теплі. А я злітаю, проведу концерт — чи мені вперше? — і повернуся. А ти щоб на той час уже була здоровою!

За день до вильоту він здав у касу зайвий квиток (не пропадати ж грошам!) і цим врятував її — вона й досі живе, хоч звідтоді вже минуло тридцять літ.

Того вечора в нього був концерт у Підмосков’ї.

Він провів його блискуче — як і всі попередні. Але повернувся додому пізно. Та ще й піддатий — після концерту вдячні організатори влаштували щедре застілля.

Ледь переступивши поріг квартири, він впав і заснув.

Міцним, здоровим (та ще й хмільним) сном.

І вранці проспав на літак. Це ж треба, га?

Схопився о десятій ранку. Якраз тоді, як літак в аеропорту здіймався, аби взяти курс на Харків. Це ж треба такому лучитися? Ніколи не просипав, а тут…

Літак вже п’ять хвилин як піднявся в повітря, наступного сьогодні не передбачалося. Сталося найгірше: він зірвав концерт. І що скаже у своє виправдання? Що заспав? Яка ганьба! Справді, гіршого й придумати не можна.

Дружина як могла втішала: не муч себе… Не переймайся. Ну… заспав. З ким чого не трапляється. Та й чого перейматися — літак в повітрі і нічого змінити вже не можна. Зрештою, ти ніколи не зривав концерти, можна один раз і зірвати. Оскільки ж поправити вже нічого не можна, заспокойся — що сталося, те сталося. Тож давай пити каву.

Це був перший шанс, посланий йому долею на порятунок — що він заспав і спізнився на літак. Але про це він тоді й подумати не міг, а дуже переймався: що заспав, що зірвав концерт…

І тут задзвонив телефон.

— Це телефонують з Харкова, чи я вилетів, — зітхнув він. — Скажи їм, що я… Ну, придумай що-небудь…

Телефон невгавав. Дружина зняла трубку, мить слухала і передала її чоловікові.

— Це тобі… Бас-гітарист дзвонить. Хоча дивно…

— Чому дивно?

— А тому, що він в цей час уже мав бути в повітрі, в салоні літака, який летить за маршрутом Москва-Харків, а він телефонує з аеропорту…

— Володя??? — загаласував у трубку бас-гітарист. — Ти чому вдома, а не в аеропорту?

— Яке це має тепер значення чому… Як літак уже в повітрі… Стривай, а ти звідки дзвониш?

— З аеропорту.

— Ти що теж… заспав?

— Рейс нашого літака відкладено і перенесено на годину з чимось. Зліт об одинадцятій, здається, п’ятнадцять, а зараз лише десята… Нічого, що ти заспав. Літак затримується наче на твоє замовлення. Ми всі тебе чекаємо. Швидко натягуй штани, хапай концертний костюм, вискакуй з будинку, лови таксі й мчи в аеропорт — ще встигнеш.

Він не дослухавши, миттєво зодягнувся, схопив валізу звечора приготовлену дружиною, цмокнув її у щоку кулею вилетів з квартири, а потім з під’їзду. Вилетів із криком:

— Таксі?!. Таксі!!!

І тут йому… не повезло. Вільне таксі виявилося біля його будинку і він без затримки помчав в аеропорт підганяючи водія:

— Швидше! Швидше! За кілька хвилин до одинадцятої маємо бути в аеропорту — вдруге запізнитися на рейс Москва-Харків я не маю права. Це саме провидіння, сама пані Удача затримала на годину виліт мого літка! Мабуть, тому, що я заспав…

Коли б літак не затримався, він би врятувався і жив би після того ще довго-довго…

Та коли б колега не подзвонив, що виліт на годину відкладено, та коли б йому не трапилося так швидко таксі — він би уцілів і ще жив би — довго та щасливо, купаючись у славі та визнанні…

Доля послала йому шанс на порятунок (він заспав), але фатум (чи приречення) затримало літак, примусило подзвонити йому і погнало його шукати таксі. І зробило, або таксі трапилося відразу ж і він помчав в аеропорт…

Вже помилуваний, він тепер знову був приреченим і мчав навстріч власній загибелі…

Доля, мабуть, збагнула, що він гине (близький до загибелі) і послала йому другий шанс на спасіння. Як швидко не летіло таксі, але коли він вбіг до приміщення аеропорту, реєстрація пасажирів на потрібний рейс була вже закінчена.

І Володя (так ласкаво називали його друзі — за доброту та лагідність і за тихий незлобивий характер), Володя Ч. був порятований. Удруге за один ранок. Якщо спізнився — сам винуватий. Реєстрація пасажирів завершена — які тепер претензії. Дві молоді співробітниці, котрі

проводили реєстрацію, складали папери, весело перемовляючись — ще одна черга з їхніх пліч звалилася. Передих до наступної реєстрації на наступний рейс. Вихід на поле з приміщення аеропорту був закритий. Зареєстровані пасажири вже на злітному полі біля свого літака.

Все. Хто спізнився, хай сам себе й винуватить. І Володя Ч. мав розвести руками — що тепер зробиш, коли спізнився. Дорікнувши самому собі та обставинам, повернутися додому. Мовляв, зробив усе, що міг, але… таксі не встигло. А тому політ у Харків відкладається. Жаль, що зірвано концерт, але тепер вже нічого не вдієш. Іншим разом виступить у Харкові, а зараз — на таксі й додому.

Так на його місці мав би діяти будь-хто з тих, хто спізнився, але тільки не він, не Володимир Ч.

Проте, що це не просто спізнення на реєстрацію, а шанс, посланий йому долею (другий шанс за один ранок) Володимир і подумати не міг. І замість того, аби змиритися з фактом спізнення і повернутися додому, до життя, Володимир Ч. раптом здійняв в аеропорту шум-гам. І заходився вмовляти жінок, які здійснювали реєстрацію рейса. Любі, дорогі, прекрасні, чарівні!.. Виручайте!!! Я не просто в Харків спізнююсь, я зриваю концерт… Так, так, я — Володимир Ч., артист-пародист, у Харкові в мене концерт, тисяча білетів продана, я мушу — кров з носа! — бути в Харкові…

І тут жінки, які проводили реєстрацію і спершу й слухати не хотіли пасажира, котрий спізнився, але на лихо впізнали в ньому популярного пародиста, на концерти якого у Москві вони й самі ходили.

— Хі… Та це ж і справді ви… Володимир Ч., естрадна зірка. Незвичайний пародист…

І жіночки вирішили заради такого пасажира навіть порушити інструкцію і зареєструвати його — після завершення реєстрації. Справді ж бо, не може Володимир Ч. зірвати концерт у Харкові.

Певні, що вони рятують естраду, жіночки заметушилися, дістаючи реєстраційні папери, відкрили відділ і нашвидкоруч зареєстрували знаменитого пасажира.

— А тепер… швидко-швидко… Бігом на поле, ви ще встигнете до літака!..

І Володимир Ч., на ходу подякувавши жіночкам, підхопивши валізу, кинувся на злітне поле — не розуміючи, що цим він переборов і другий шанс на спасіння, посланий йому, прихильною до нього долею-доленькою.

І все ж доля — от вже справді того дня вона намагалася будь-що врятувати свого пестунчика, — сходу посилає йому третій і останній шанс на порятунок. Доки Володимир Ч., розмахуючи валізою, біг до літака, посадка вже була завершена і обслуговуючий персонал відкочував од нього трап.

А вгорі якась жінка — очевидно, стюардеса, — саме бралася зачиняти двері.

Все.

Володимир Ч. спізнювався на літак вже втретє. Що залишалося йому робити, як трап уже забрано і двері зачиняються?

Сплюнути — даруйте! — і повернути назад в приміщання аеропорту. Але не такий був Володимр Ч., легко він не здавався. Добігши до літака у якому ось-ось зачиняться двері, він щодуху загаласував: люди добрі, та це ж я, співак і пародист Володимир Ч. (вирішив зіграти на своїй

популярності, досі це безвідмовно діяло), спізнююсь в Харків на концерт, на який тисяча білетів продана! Виручайте! Не можу я зірвати концерт… Прошу вас, благаю, візьміть мене. Ось мій білет… Від вас залежить, відбудеться в Харкові концерт чи ні.

Стюардеса, яка зачиняла вже двері, подивувавшись, упізнала у тому пасажирові, що спізнювався, знаменитого співака і пародиста Володимира Ч. Порадившись з кимось там, вирішила повернути трап і прийняти на борт знаменитість.

Що й було зроблено.

Радий, неймовірно радий, що він таки встиг і концерт в Харкові не зірветься, Володимир Ч., роздаючи навсібіч чарівні посмішки, піднявся в салон призначеного літака…

Третій шанс, посланий йому долею на порятунок ним же було успішно подолано.

Три шанси один за одним послані йому на порятунок, не зупинили його, не порятували, він сам же ними і знехтував, проявивши завидну наполегливість на шляху до власної загибелі.

Як він піднявся на борт, як трап вдруге було відведено, двері зачинено і літак дещо припізнюючись з-за останнього пасажира, вирулив на злітну смугу і невдовзі його шасі відірвалися від бетону, Володимир Ч. сидітиме на своєму місці в салоні і радуватиметься, що таки наперекір всьому встиг.

Літак зніметься, щоб більше вже ніколи не сісти.

На підльоті до Харкова він зірветься в штопор і вріжеться в землю.

Загинуть всі — і екіпаж, і пасажари.

В тім числі й Володимир Ч., найпопулярніщий на той час артист-пародист, молодий (тридцять годочків), симпатичний, архіталановитий якого вже встигли так полюбити шанувальники естради.

Перед концертом у Харкові, коли всі з нетерпінням чекали, що ось-ось молодий кумір з’явиться перед ними і почне вражати своїм незрівняним талантом, на сцену піднявся адміністратор і тихо оголосив:

— Концерт не відбудеться — у зв’язку з трагічною загибеллю в авіа— катастрофі Володимира Ч.

Приречений — це той, якому загрожує неминуча загибель.

Простіше — фатум.

Рокованість.

Але ж доля йому послала три (аж цілих три!) шанси на порятунок — скористайся він хоч одним з них і все б скінчилося для нього щасливо. Але він проявив активність навпаки — щоб перебороти шанси на порятунок. І таки домігся свого, а міг би й перебороти приреченість.

То виходить, що фатум можна подолати, якщо тобі випаде така планида, якщо така твоя доля?..

Чи фатум — це таки й справді фатум, приреченість і її (його) не можна перебороти?

То виходить, що всі ми у цьому світі ходимо під дамокловим мечем? Хто знає, хто скаже— підкаже як нам діяти в подібній ситуації? Недарма ж мудрі та бувалі кажуть про такі випадки: якби знав наперед де впасти, то й соломки б підмостив.

Ось у тім і фокус: якби знав…

Але знати наперед про те, що тільки ще буде, нам не дано.

Хіба що якісь невиразні передчуття, якась тривога, якийсь внутрішній голос, що іноді нас застерігає, але це застереження до нас не завжди доходить. Чи ми не завжди готові його слухати. І тому над усіма, хто приходить в цей світ, висить гострий меч Дамокла?

На кінській волосині, що може в будь-яку мить обірватися…

Невже ми й справді всі приречені й роковані — хто на життя, хто на загибель? Але врешті-решт кожному — тільки в різний час, меч впаде на голову. Коли? Але це вже питання часу — кому раніше, кому пізніше…

І все ж мусимо жити. Попри все, адже альтернативи життю немає.

Хоча завжди правий і завжди буде правим Павло Луспекаєв, який так проникливо співає у фільмі "Біле сонце пустелі":

Ваше благородие, госпожа удача,

Для кого ты добрая,

а кому иначе…